

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การพัฒนากลยุทธ์การบริหารต้นทุนต่อหน่วยบริการของศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
ชื่อนักศึกษา	นายมนัส มากบุญ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจพร สุนทรสมัย รองศาสตราจารย์สุภาพ รมณีพิบูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เทอดศักดิ์ จันทร์อรุณ
สาขา	ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีที่สำเร็จการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารต้นทุนต่อหน่วยบริการของศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การบริหารต้นทุนต่อหน่วยบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านต้นทุนต่อหน่วยบริการและเสนอกกลยุทธ์การบริหารต้นทุนของศูนย์สุขภาพชุมชนอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนทั้งหมดในอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 41 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ต้นทุนต่อหน่วยบริการจำแนกตามรายการกิจกรรม ต่อการให้บริการ 1 ครั้ง พบว่า กิจกรรมงานรักษาพยาบาล มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 74.18 บาท งานอนามัยแม่และเด็กมีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 297.21 บาท งานวางแผนครอบครัว มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 169.44 บาท งานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค มีต้นทุนต่อหน่วยเฉลี่ย เท่ากับ 220.06 บาท งานเยี่ยมบ้าน มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 19.26 บาท งานอนามัย โรงเรียน มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 472.27 บาท งานสุขภาพิบาล และควบคุมโรค มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 782.62 บาท และงานทันตสาธารณสุข มีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 726.69 บาท

สัดส่วนของต้นทุนด้านค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุน เท่ากับ 299,348 : 205,148 : 155,419 หรือร้อยละ 45.36 : 31.09 : 23.55 การเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยบริการเฉลี่ยจำแนกตามรายการกิจกรรมของศูนย์สุขภาพชุมชนพบว่าทั้งศูนย์สุขภาพชุมชนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีต้นทุนต่อหน่วยบริการไม่แตกต่างกัน คือ มีต้นทุนค่าแรงมากที่สุด รองลงมาคือต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุน

การพัฒนาในเชิงกลยุทธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้การพัฒนากลยุทธ์ผู้นำในค่าใช้จ่าย โดยเสนอกกลยุทธ์ ลดค่าแรงเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ 3 วิธี คือ

1. การลดการอยู่เวรนอกเวลาครั้งหนึ่งของปัจจุบัน
2. เจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชนถูกย้ายไปขึ้นเวรนอกเวลาในศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ข่าย
3. การงดการอยู่เวรนอกเวลาทั้งหมด

Title THE STRATEGIC DEVELOPMENT OF THE COST
MANAGEMENT PER SERVICE UNIT OF THE
COMMUNITY HEALTH CENTER AMPHUR
NURNMAPRANG PHITSANULOK PROVINCE

Author Mr.Manus Makbun

Advisors Assistant Professor Dr.Amnuayporn Soonthonsmai
Associate Professor Suphap Ramanipikul
Assistant Professor Thuadsuk Chunarun

Field Development Strategy

Year 2006

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the cost management per service unit of the Community Health Centers, Amphur Nurnmaprang, Phitsanuloke, and examine the strategies used to reduce the cost. The subjects were all the 41 officials in the centers, all of whom were interviewed. The data obtained by the in-depth interview were analyzed by using content analysis.

The analysis results revealed that the costs of service activities per unit were as follows: medical treatment = ฿74.18, mother-child hygiene = ฿297.21, family planning = ฿169.44, immune promotion = ฿220.06, house visit = ฿19.26, school hygiene = ฿472.27, public health and disease control = ฿782.62, and dental public = ฿726.69. The cost analysis in relation to wages, supplies, and investment showed that there was no significant difference between those of different sizes of the centers. The average costs of wages, supplies, and investment were ฿299,343 (45.36%), 205,148 (31.09%), and 155,419 (23.55%) respectively. It was also found that the strategy the officials used to reduce the expenditure was the reduction of the overtime.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารต้นทุนต่อหน่วยบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะผู้มีพระคุณที่ได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงขอกล่าวขอบคุณทุกท่านดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนวยการพร สุนทรสมัย รองศาสตราจารย์สุภาพ รมณีย์พิกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์เทอดศักดิ์ จันทร์อรุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการปรับปรุงเสียสละเวลาในการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ให้ความสมบูรณ์แก่นิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้อง และสำเร็จลุล่วงด้วยดีตลอดมา คุณอนุกุล มะโนทน นักวิชาการ สาธารณสุข 7 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย และ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา ที่ให้ข้อคิดเห็นและแนวทางการศึกษา หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนรวมถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการจัดเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอเนินมะปรางผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ตรงนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการทำวิจัย

ระลึกถึงพระคุณ บิดา มารดา และญาติมิตรที่เป็นกำลังใจอย่างดีตลอดมา คุณสุนิตย์ มากบุญ ภรรยาที่เสียสละเวลาดูแลและให้กำลังใจมาโดยตลอด ให้ความช่วยเหลือประสานงานทุกอย่างจนงานวิจัยดำเนินไปด้วยความสะดวก ราบรื่น รวมทั้งเพื่อนร่วมห้อง ยุทธศาสตร์การพัฒนา รุ่นที่ 3 ทุกท่านที่ให้ความเพียรพยายามมุ่งมั่นจนสำเร็จ

มนัส มากบุญ